

7.

Kimme en Site seachen elkoar oan. Hja knikten. Hja bigriepen, syn iensumens wol, hwet. Measten hja, ek net altyd, nei elts forlof wer ôfskie nimme? Fan de famylje. Mar hja wiene nog togearre. En foar de frou mar wer in oanliging to mear, nea ta to jaan oan de Dútske naturalisaasje foarstellen. Omt, het sa syn foardielen mei bringe soe? As har man wer es mei opteine ferhalen thús komme soe. Den soe hja him es wer de taferelen foar eagen stelle die 't hja jir es wol seach...En die 't hja elts dei, yn 'e stêd seach, enhearde, sa as no yn 'e train. Het stomme gelal fan: Deutschland, Deutschland über alles, über alles yn der Welt.....

En den: der Wacht am Rhein. Hja naem it net iens yn har tinzen op as hja kloften soldaten wer nei de train gean seach. Faeks in bulte bern d'r by, mei de memmen, mei berntsjes yn 'e wien, der neist. Ordnung muss sein. Dat hâlde de Dútskers oan. Mar as de mem hwer thus kaem mei de bern dan stie der de lege stoel fan de man en heit ... Soe 'r weromkomm? Hwa wist het!?! Har man seach it net sa. Die wie op syn wurk, yn 'e tsjustere smidderij, boppe de mynen. Der waard bêst fortsjinne, dat wol. Dat koe m 'n de kaiser en syn trawanten net nei jaan, dat er net genôch fortsjinne liet... De bern, Agneske en Willy, seachen slûchjes fan dy ratteljende, skodzjende train. Wylst klettere ek al in oare lang wol, de rein tsjin de trein. De glêzen, liken skjien to streamen. De tonger hearde men kwaelk. En, om 'e wjerlojocht hwet minder to sjen wierne de gerdinen mar sluten, ticht dien, siz mar. 't Wie krek as alles mei wurke om it, allegear sa tryst mooglik lykje to litten. Yn Zevenaar moasten hja oerstappe. Yn 'e Hollânske train. Ek yn dizze train, tryste gesichten. En soldaten. Het is my d'r het reiske wol jer, seine hja tsjin mekoar. De beide lytse bern, twa en fjouwer jier âld, foelen in bytsje yn 'e slof. Agneske by 'moetie' op 'e skoot, Willy neist 'Vati', op 'e bank, mei de earmkes om syn heitsje om him hinne. Hja fornamen hast net iens dat der soldaten yn kamen as de train stil stie, soms. As de train stean bleau, seachen de lytse pjutten soms 't folk by lâns. Hja liken neat net bang. Steds bern as hja wiene. Allinnich forstiene hja alles net, dat folk yn 'e train tsjin harren sei. Hja praten nammentlik Dútsk en yn 'e train waard d'r fan alles sein. Gjinn heechdútsk alteast! Hja hiene d'r ek gjinn lest fan, hwent Vater und Mutter wierne by har. Dat der nei jierren sokke bern as harren no wiene, yn beesteweinen set wurde soenen lei lokkich noch yn 't forburgene. Mar dat it lytse famke har libben yn 'e weagskael stelle soe, om lytse bern to rêdden út 'e fijans hannen dat wist hja doe lokkich net. Lokkich dat der folle dingen forburgen bliuwe meie oan 'e tiid ta dat it Hy nedich fynt, sadat men wit as de tiid der foar ryp is der oan to dwaen, arbeidzje mei... en moat!

Uitleg

*Tijdens een treinreis in 1914 reizen **Beppe Minke (Kimme)** en **Pake Samme (Site)** met hun jonge kinderen **Beppe Lenie (Agneske)** en **omke Bernhard (Willy)** van Duitsland naar Nederland. In de trein zien ze soldaten en voelen ze de dreiging van de oorlog, terwijl Minke zich innerlijk verzet tegen Duitsland en de gevolgen voor gezinnen beseft. De kinderen beleven de reis nog onbezorgd, maar begrijpen de spanning niet. Tegelijk klinkt er een vooruitblik door: wat nu nog verborgen is, zal later grote impact hebben op hun leven. Het verhaal laat zo het contrast zien tussen kinderlijk onschuld en de harde realiteit van oorlog..*

Personages:

Kimme: Beppe Minke

Agneske: is Beppe Lenie

Willy: is omke Bernhard

Site: Pake Samme

7 Kinome en Site, seachen elkoar oan. Hja, knikken.

Hja bigriepen, syn iensumens wol, huet.

Moasten hja, ek net altyd, mei elts forlof wer ofskie nimme?

Fen e famylje. Mar, hja wierne moog togearre

En foar de frou mar wer, in oantiging to mear, nea ta to jaen
oan de Dútske naturalisatie-foarskellen. Omt, het sa syn foar,
dielen mei bringe soe? As har man, wer es mei opterne forhale
thús-komme soe. Den, soe hja him es wer de tafelen vobr eache,
stelle die t hja jir es wer seach... En die t hja elts die, yn
e stéd seach, en hearde, sa as no yn e train.

Het, "stomme gelal", fen: Deutschland ^{Deutschland} ~~über~~ ^{über} alles

" " "

über alles yn der Welt.....

En den: "der Wacht am Rhein" Hja naem t net iens yn har tinzen op, ad
hja kloften soldaten, wer hei de train gean seach.

Maeks, in bulle bern d'r by, mei de memmen, mei berntsje,
yn e wein, der neist. "Ordnung, muss sein". Der hálde de
Dútsker in oan. Mar, as de mem ^{habet} thús haam mei de bern, den stie der de lege stoe

Har man seach t net sa yn Die wie op syn wurk, yn e tejustre smitje
boppe de mynen. D'r waerd bist fortynne, det wol. Det hoe in 'n de Kaas
en syn truwanten net mei jaen, det er net genoeg fortynje liet....

De bern, Agneske en Willy, seachen sluch ⁱⁿ fen die tratteljende
skodzjende train. Wylst, klettere ek al in eire lang wol, de
rein tejin de trein. De glieren, liken skjin to streamen. De
tonger hearde men kwaalk. En, om e wjerljocht huet minder to
sijn wierne de gerdynen mar slúten, ticht diin, sir mar
t Wie krekt, as alles mei wurke om t, allegear, sa triest mooglik
lykje to litten. Yn, elevenaer, moasten hja verstoppe.

Yn e Hollandske train. Ek yn dixre train, trieste gesichten. En, soldaten
"Het, is my d'r het reiske wol jir," seine hja tejin mekoar.

De, beide lytse bern, twa en fjourwer jier âld, foelen in bytse yn e slom.

Agneske by "Moetie" op e skoat, Willy, neist "Kati", op e bank, mei de saam, fen syn
hútsje, om him hinne. Hja formaeren hast net iens dit ek jir soldaeten yn
kaarmen as de train stil stie, sims. As de train span bleuw seachen
de lytse -

8 pjuullen sims, t folk by lãns Hja liken neat net bang sspeds bern as
Hja wierne Alkimich forstione hja alles met, dit folk yn e train tojin
harren sei Hja praecten momentlik Dútsk en yn e train, waerde d'r
fen alles sein. Gjin heegdútsk altyd. Hja hiened'r ek gjin leest for
Lament Valt und choetic, wierne by harn. Det er nei jiron sokke bern
as harn no wierne, yn beeste meinen set wurde secken. Sei lokkich
nog yn het forburgene. Mar dit het lyts fanke. Har libben yn e weg
schael sette sece, om lytse birn to rídden út fjans-hannen det wírd
hja doe lokkich met. Lokkich det er folle dingen forbeurhen bliuwe
meije oan e tyd ta die t Híj wadyg ^{lygnet} sadet men wit as de Tyd er foar
ryp is d'r oan, arbeidrye mei, v. en moat!